

TYGODNIK ROLNICZY

Organ c. k. Towarzystwa Rolniczego Krakowskiego

wychodzi co piątek.

Prenumerata wraz z przesyłką pocztową wynosi:

w państwie austr. rocznie 12 Kor., półrocznie 6 Kor., dla członków Towarzystw rolniczych i uczniów zakładów naukowych rolniczych rocznie 8 Kor., w Królestwie Polskiem rocznie 5 rs., a państwie niemieckiem 8 marek. Pojedynczy numer 24 halerze.

Prenumeratę należy nadsyłać do Administracji: Kraków, ul. Basztowa 1. 6.

Rękopisy nie nadające się do druku zwraca się tylko na żądanie i na koszt autora.

Listów nieopłaconych nie przyjmuje się.

Przedruk artykułów bez upoważnienia podpisanych autorów i podania źródła nie dozwolony.

Adres Redakcyi: Kraków, ul. Basztowa 1. 6.

Cena ogłoszeń za 10 cm. 80 halerzy za pierwszy raz, a 60 halerzy za następne powtarzania. Drobne ogłoszenia prenumeratorów „Tygodnika Rolniczego” o sprzedaży lub poszukiwaniu produktów, posadach i t. p. 8 halerzy za wiersz petitu. Ogłoszenia przyjmuje Administracja „Tygodnika Rolniczego” w Krakowie, ulica Basztowa 1. 6.

TREŚĆ:

Towarzystwo rolnicze okręgowe w Krakowie.

Taryfy i refakcje, czyli ulgi taryfowe dla gospodarstw rolnych — (ciąg dalszy) napisał Zygmunt z Lusławie Taszycki.

Bank melioracyjny.

Korespondencje Redakcyi.

Sprawy bieżące.

Rozmaitości.

Towarzystwo rolnicze okręgowe w Krakowie.

Dnia 18 marca b. r. odbyło się ogólne Zgromadzenie w obecności 40 kilku członków pod przewodnictwem prezesa Towarzystwa p. Jana Skirlińskiego. Po odczytaniu protokołu z ostatniego posiedzenia przedstawił sekretarz Towarzystwa p. dr. Stafiej sprawozdanie z czynności Wydziału za ostatnie półrocze. Z ważniejszych spraw, przedstawionych w sprawozdaniu wyjmujemy następujące: Liczba członków Towarzystwa po wykreśleniu zalegających z wkładkami wynosi 98 członków; Wydział wystosował memoriał do Koła Polskiego, Namiestnictwa i Wydziału krajowego w sprawie klęsk elementarnych w roku ubiegłym, którymi dotknięci zostali tak rolnicy z większych jak i z mniejszych posiadłości. Nacisk w tym memoriale położono na tę okoliczność, iż powódź w roku ubiegłym choć w skutkach swoich straszna, nie była jednak jedyną klęską elementarną i domagano się rozszerzenia akcji ratunkowej także i na tych rolników, którzy bezpośrednio powodzią nie zostali dotknięci, ale którzy wskutek równoczesnych innych klęsk zagrożeni są ruiną. Memoriał ten znalazł życzliwe poparcie u innych władz i z pomiędzy rolników, co do których przedłożono w memoriale szczegółowe daty o rozmiarach poniesionych przez nich strat, przeważająca większość uzyskała pożyczki bezprocentowe już to z funduszu krajowego, już to ze skarbu państwa. Z funduszu krajowego udzielono dla dwóch właścicieli i 6-ciu dzierżawców dóbr tabularnych 18.000 K. pożyczek bezprocentowych a c. k. Namiestnictwo ze skarbu państwa udzieliło dla 13 dzierżawców i 3 właścicieli 49.000 koron pożyczek bezprocentowych i 1.000 koron bezzwrotnych zapomóg; ze względu na brak paszy zakupił Wydział dla swych członków na początku roku 10 wagonów otrąb z magazynów wojskowych po cenie niższej 5 k. 50 hal. za 100 kg., z ogólnej ilości w pierwszych pięciu miesiącach spodziewanych 17-tu wagonów. Jednak i ta ilość okazała się niedostateczną na zaspokojenie żądań, z ja-

kiemi członkowie w ostatnich czasach zgłaszali się, przez co tylko część zgłoszeń i to niewielka mogła być uwzględniona.

Kłęski elementarne wywarły wpływ ujemny na hodowlę bydła. Z powodu małej ilości zgłoszeń na utrzymywanie buhajów subwencyjnych z jednej, a braku odpowiednich buhajów z drugiej strony, Wydział zakupił w okresie sprawozdawczym tylko jednego buhaja subwencyonowanego rasy fryzyskiej i umieścił go na stacyi u p. L. Ożegalskiego w Bolechowicach, wskutek czego w roku 1903 utworzono tylko 6 stacyi buhajów subwencyjnych. Ponieważ w tymże czasie zwinęto 4 stacje, zatem Towarzystwo utrzymuje w swym okręgu 13 stacyj buhajów. Starania o zawieszenie niektórych postanowień ustawy o licencyonowaniu buhajów na przeciąg jednego roku t. j. do 1-go lipca 1904 zostały przez władze krajowe przychylnie załatwione, jednakże ogłoszenie o tem uskuteczniło dopiero w styczniu b. r.

Z powodu wielkiego braku buhajów licencyonowanych w tutejszym okręgu, Wydział zamierza na tegorocznym wiosennym targu bydła rozplodowego zakupić możliwie największą ilość buhajów na stacje subwencyjne.

Gnojownię wzorową przy pomocy subwencji Komitetu urządzono u p. Józefa Ciuby w Babicach.

Łącznie z Wydziałem powiatowym starano się o przyspieszenie obwałowania lewego brzegu Wisły powyżej Krakowa, do czego potrzebne elaboraty techniczne mogłyby być gotowe już w ciągu b. r. Jednakże Wydział krajowy postanowił obwałować równocześnie lewy i prawy brzeg na tej samej przestrzeni, przez co na wypracowanie projektu technicznego będzie potrzeba dłuższego czasu i w ten sposób sprawa odwlece się do roku przyszłego.

Po przedstawieniu sprawozdania administracyjnego za ostatnie półrocze i sprawozdania z delegowania ze strony Wydziału odpowiednich osobistości do komisji licencyonujących dla powiatów krakowskiego i Jaworzno, do powiatowego Zarządu Towarzystw Kółek roln. przyjęto sprawozdanie komisji kontrolującej, ze sprawdzenia rachunków Towarzystw za rok 1903. Po udzieleniu Wydziałowi absolutoryum z prowadzenia rachunków za rok 1903 uchwalono odnieść się do Komitetu centralnego, aby wkładka Towarzystw okręgowych na rzecz Komitetu, wynosząca w ostatnich latach stale 38% własnych dochodów Towarzystw okręgowych i z tego powodu będąca przyczyną stałego braku środków w tych Towarzystwach, mogła być obniżoną do wysokości co najwyżej 10% wkładek członków, co tem łatwiej może być uskutecznione, iż Komitet otrzymał specjalną subwencję krajową na cele ożywienia działalności Towarzystw okręgowych. Po przeprowadzonych wyborach na członków komisji kontrolującej na rok 1904,

na delegatów na Ogólne Zebranie Towarzystwa, podniesiono sprawę ożywienia Zgromadzeń ogólnych Towarzystwa okręgowego przez wcześnie przygotowanie przez Wydział i podanie do wiadomości członków tematów ważnych dla praktycznych rolników i o znaczeniu aktualnym. Zapowiedziany referat „O potrzebie i środkach popierania produkcji roślinnej” z powodu spóźnionej pory odroczono do następnego Zgromadzenia. Z wniosków nagłych uchwalono wniosek o poczynienie wskazanych starań, aby kosztą chemicznej analizy gleby zostały dla członków Towarzystwa rolniczego jak najwięcej obniżone, gdyż kosztowność tej analizy wstrzymuje wielu rolników od korzystania z usług w tym kierunku rolniczych stacji doświadczalnych, następnie polecono Wydziałowi poczynić starania o otwarcie w okręgu Towarzystwa drugiej stacji ogierów rządowych, a mianowicie we wschodniej części powiatu krakowskiego.

Taryfy i refakcje czyli ulgi taryfowe dla rolnictwa.

Ciąg dalszy.

Omawiany powyżej rozdział A lokalnej taryfy towarowej kolei państw, część II, zeszyt 2, zawiera jeszcze sporo specjalnych postanowień, dotyczących ruchu towarowego na liniach galicyjskich, których atoli na tem miejscu omawiać nie będziemy, raz ze względu na ogólny zakres niniejszego wstępu, a powtórze ze względu na tę okoliczność, że do omówienia tych przepisów będziemy mieli sposobność powrócić w następnych artykułach. I tak n. p. osobno będziemy traktować i objaśniać tak zwaną „rekspedycję”, która w obrocie handlowym zboża, spirytusu, mąki, cukru, nasion itd. ważną odgrywa rolę.

Rozdział B wspomnianej lokalnej taryfy towarowej część II, zawiera taryfy pojedynczych kolei lokalnych, w zarządzie państwa pozostających. Akcja krajowa poparta państwową pomocą i inicjatywą prywatnych towarzystw pokryła Galicyę i Bukowinę sporą siecią kolei lokalnych. Koleje te są prywatną własnością towarzystw, które atoli prowadzenie ruchu na nich oraz ich ekonomiczny i finansowy rozwój powierzyły zarządowi c. k. kolei państw. Każda więc z tych kolei prywatnych posiada osobną taryfę, zastosowaną do swoich potrzeb i zadania.

Wspomniany rozdział B obejmuje więc w jedną całość wszystkie te taryfy. Tutaj więc należy szukać cen przewozowych na kolei Chabówka-Zakopane, Trzebinia-Skawce, Biała Czerkowska-Zaleszczyki, Korki wielkie-Grzymałów, Hatna-Dorna-Watra, Kraków-Kocmyrów, Tarnopol-Kopyczyńce itd. tutaj też należy będzie nowa kolej lokalna, której otwarcia należy w tym roku oczekiwać, łącząca na jednym punkcie więcej Galicyę z Węgrami, a mianowicie Nowy-Targ-Suchabóra.

Wszystkie koleje lokalne tym rozdziałem objęte przyjęły za podstawę do wymiaru należności za transport na swoich liniach towarową klasyfikację, która ma zastosowanie na galicyjskich i bukowinijskich kolejach państwowych, a zatem klasyfikację, zamieszczoną w omówionym już rozdziale A lokalnej taryfy towarowej, część II, zeszyt 2, czyli, że te same bonifikacje, które klasyfikacja ta przyznaje produktom naszego kraju na liniach kolei państw. mają zastosowanie i na liniach kolei lokalnych.

Taryfy tych kolei różnią się zasadniczo od taryf kolei państwowych tak swoją budową, względnie sposobem obliczania stop przewozowych na pewną odległość, jak też i wysokością cen jednostkowych za transport.

Nie miejsce tutaj rozstrząsać techniczną budowę tych taryf, wspomnieć tylko wystarczy, że są one znacznie droższe od taryf kolei państwowych. Okoliczność ta znajduje swoje usprawiedliwienie raz w tem, że koleje te należą jak to już wspomnieliśmy do prywatnych towarzystw, którym zależy na tem, aby przedsiębiorstwo przynosiło, jeżeli już nie czyste zy-

ski, to przynajmniej taki dochód, którymby można pokryć kosztą ruchu, a powtórze w tem, że właśnie te kosztą ruchu na kolejach lokalnych, obejmujących krótkie przestrzenie, są stosunkowo znacznie większe, jak na kolei państwowej, obejmującej przestrzenie długie, całą sieć kolejową, prowadzoną na jedną modłę i rachunek. Powtarza się tutaj powszechne zjawisko ekonomiczne, że przedsiębiorstwa na wielką skalę mają kosztą produkcji dużo niższe niż przedsiębiorstwa małe.

W ruchu zamiennym pomiędzy tymi kolejami lokalnymi, a koleją państwową strąca się ze stopy przewozowej kolei państwowej, o ile transport przechodzi tą koleją przestrzeń dłuższą jak 10 km., połowę należności manipulacyjnej, zawartej w stopie przewozowej kolei państw. Jestto pewnego rodzaju bonifikacją ze strony zarządu kolei państwowych na rzecz kolei lokalnych, mającą na celu podnieść wzajemny ruch zamienny, co naturalnie leży w dobrze zrozumianym obustronnym interesie. Sposób tego strącania i wysokość tych kwot jest ściśle określona w ustępie A VI, omawianego rozdziału B. W myśl tych postanowień strąca się we wspomnianym ruchu zamiennym ze stopy przewozowej kolei państw. przy przewozie posyłek poczesnych 8 halerzy, posyłek poczesnych o zniżonych i szczególnie zniżonych taksach (ermässigte und besonders ermässigte Eilgüter), następnie przy posyłkach towarów, które według klasyfikacji towarowej rozdziału A lokalnej taryfy, część II, zeszyt 2 zaliczone są do klasy I, II, A, B i C, oraz do specjalnych taryf 1, 2 i 3, jako też do wyjątkowych taryf I i III a, b i c o 4 halerze, przy przesyłkach, które oblicza się według wyjątkowej taryfy II o 3 halerze itd.

Następujące przykłady objaśnia czytelnika.

I. Należność przewozowa za 100 kg. przesyłki poczesnej (gewöhnliches Eilgut) z Krakowa do Zakopanego oblicza się w myśl powyżej omówionego jak następuje:

Stopa przewozowa kolei państw. z Krakowa do Chabówki, 110 km., wynosi: 357 h. za każde 100 kg. Ponieważ atoli przesyłka ta nadana jest według listu przewozowego bezpośrednio do Zakopanego, to ze stopy tej strąca się połowę manipulacyjnej należności tj. 8 halerzy. Transport tej przesyłki o wadze 100 kg. do Chabówki kosztuje zatem w tym wypadku: $357 - 8 = 349$ halerzy. Stopa przewozowa kolei Chabówka-Zakopane za dalszą przestrzeń wynoszącą 53 km. wynosi 179 halerzy za każde 100 kg., czyli że transport 100 kg. przesyłki poczesnej z Krakowa do Zakopanego wyniesie $349 + 179 = 528$ halerzy.

II. Należność przewozowa za całowozową przesyłkę pszenicy we wadze 10.000 kg. z Krakowa do Nowego Targu wyniesie:

Kraków-Chabówka, specjalna taryfa 1 na 110 km., = $62 - 4 = 58$ h. za 100 kg.

Chabówka-Nowy-Targ, specjalna taryfa 1 na 29 km. = 31 h. za 100 kg., a zatem z Krakowa do Nowego Targu = 89 h. za 100 kg.

Na tem skończymy omawiać rozdział B lokalnej taryfy towarowej c. k. austr. kolei państw., część II, zeszyt 2.

Ostatni rozdział C rzeczony taryfy obejmuje dwie koleje prywatne, a mianowicie kołomyjskie koleje lokalne (Kołomyja-Słoboda rungurska kopalnia z odgałęzieniem Kołomyja-Nadwórna przedmieście — Szeparowce-Kniaźdwór) i Lwów-Belzec (Tomaszów). Obie te koleje przyjęły za podstawę do obliczania należności za przewóz swojemi liniami, w przeciwieństwie do kolei lokalnych objętych poprzednim rozdziałem B, towarową klasyfikację ogólną taryfy, część I, rozdział B, którą to taryfę i klasyfikację omówiliśmy poprzednio. W ruchu zamiennym między temi oboma kolejami, a kolejami państwowymi nie strąca się żadnych kwot ze stopy przewozowej kolei państw.

Celem wypośrodkowania odległości kilometrycznych pomiędzy pojedynczymi stacyami zamieszcza wreszcie lokalna taryfa towarowa c. k. austr. kolei państw., część II, zeszyt 2, „wykaz odległości kilometrycznych” (Kilometerzeiger) osobno dla sieci kolei państw., a osobno dla pojedynczych kolei lokalnych.

Z kolei wypadłoby omówić lokalną taryfę towarową (część II) kolei północnej cesarza Ferdynanda. Prywatna ta kolej, której ogromny wpływ na ekonomiczny rozwój naszego kraju był już przedmiotem wielu rozpraw i dyskusyj, szczególnie w ostatnich czasach wobec zbliżającego się terminu do upaństwowienia tejże, eksploatuje swoimi liniami: Kraków-Dziedzice (z odgałęzieniem do Szczakowej i Granicy), Bielsko-Żywiec i Bielsko-Kalwarya, Wielkie Księstwo Krakowskie i część zachodniej Galicji. Zakres niniejszego wstępu nie pozwala atoli na rozstrząsanie szczegółów taryfy tej kolei. Ograniczymy się tylko na uwadze, że taryfa ta podobnie jak omówiona lokalna taryfa towarowa kolei państw. część II, zeszyt 2, zbudowana jest na podstawie i w ramach ogólnej taryfy towarowej, część I, oraz że w regule za podstawę do obliczania należytości służy ogólna klasyfikacja towarowa co dopiero wspomnianej towarowej taryfy, część I; że więc lokalna taryfa towarowa kolei północnej nie posiada osobnej klasyfikacji towarowej, jak to ma miejsce w podobnych taryfach kolei państw. Pewne jednak artykuły są na liniach omawianej kolei wcielone już to do niższych klas, jak to postanawia klasyfikacja ogólna, n. p. ziemniaki, wody mineralne, maszyny rolnicze, piwo, żywe drzewa itd. już to w szereg wyjątkowych taryf (od I do XXIV) jak n. p. węgle kamienne, drzewo budulcowe i kopalniane pewnych rozmiarów, drzewo opałowe, rurki drenowe, węgiel drzewny, buraki cukrowe itd. Podobnie jak omówiona powyżej lokalna taryfa kolei państw. posiada i taryfa kolei północ. uzupełnienie (temporärer Anhang) zawierające ulgi taryfowe dla pewnych artykułów i relacji. Tak n. p. podaje pozycja 15-ta tego uzupełnienia specjalnie niższe ceny przewozowe dla zboża, produktów mącznych, słoju itd. z Krakowa do całego szeregu stacji kolei północnej; (transport 10.000 kg. zboża z Krakowa do Wiednia, dworzec kolei północnej, kosztowałby normalnie 180 koron (specjalna taryfa 1), podczas kiedy w myśl pozycji 15 wspomnianego uzupełnienia kosztuje tylko 174 koron.

Dodać tutaj jeszcze należy, że ustawiczna zmiana ekonomicznych stosunków pociąga za sobą ciągle zmienianie się względnie uzupełnianie szczegółowych przepisów taryfy. Ta chwiejność przepisów taryfowych jest nieuniknioną i znajduje swoje usprawiedliwienie w tendencji do zastosowania się do każdorazowych potrzeb ekonomicznych kraju. Naturalna rzecz mówi się tu o przepisach szczegółowych (jak n. p. sposób opakowania pojedynczych artykułów, zmiana w klasyfikacji towarowej na korzyść danego artykułu t. j. wcielenie go do niższej klasy z powodu stałego obniżenia wartości itd.), przepisy bowiem ogólne, to niejako ramy taryfy (jak np. sposób obliczania należytości, wysokość stóp przewozowych pojedynczych klas itd.), mają charakter więcej stały i zmieniają się tylko rzadko wskutek jakichś radykalnych zmian w gospodarstwie społecznym.

Tej więc potrzebie zadość czyniąc, wydają sporadycznie tak zarząd kolei państwowych, jak też zarządy prywatnych kolei, do swoich lokalnych taryf dodatki (Nachträge), które odpowiednio do wymogów gospodarstwa społecznego zmieniają i uzupełniają przepisy odnoszącej taryfy.

W końcu nadmienić jeszcze należy, że zarząd kolei państw. wydaje rok rocznie w terminie 1 lipca nowe wydanie swoich lokalnych taryf; wydanie to zawiera wszystkie zmiany i uzupełnienia z poprzedniego roku.

Tak więc w ogólnych zarysach poznaliśmy lokalne taryfy towarowe dwóch najbardziej nas obchodzących zarządów kolejowych. Jak już wspominaliśmy taryfy te regulują i normują wyłącznie ruch lokalny t. j. ruch towarowy, rozwijający się pomiędzy stacyami jednej z tych kolei, a zatem np. pomiędzy Lwowem a Tarnowem — pomiędzy Oświęcimem a Przerowem itp.

Postanowienia § 49 regulaminu ruchu, według których kolej jest obowiązana przyjąć do transportu i bezpośrednio przewieźć towar nadany do każdej stacji kolejowej (a więc także do stacji należących do obcych zarządów kolejowych), następnie względem na uproszczenie manipulacji kolejowej w stacjach przejściowych, czyli łączących linie dwóch lub więcej zarządów kolejowych, jakoteż względem na istotne potrzeby

rozwijającego się ruchu towarowego i wymogów gospodarstwa społecznego w całym państwie, stworzył z biegiem czasu cały szereg tak zwanych taryf związkowych (Verband-Tarife). Taryfy te określają, jak już z poprzedniego wypływa, ruch towarowy w dużo szerszym zakresie, jak to czynią lokalne taryfy towarowe pojedynczych zarządów kolejowych, a mianowicie normują one ruch towarowy, oraz zawierają bezpośrednie stopy przewozowe dla transportów kolejowych pomiędzy stacyami dwóch, lub kilku zarządów kolejowych. Tak np. przesyłkę zboża nadaną we Lwowie do Pragi przewozi w pierwszej linii kolei państwowa do Krakowa względnie Oświęcimia, następnie odbiera ją na jednej z tych dwóch stacji do dalszego przewozu aż do Ołomuńca kolej północna, a wreszcie od Ołomuńca do Pragi przewozi ją „towarzystwo kolei państwowej“ (Staatseisenbahngesellschaft). Zasadniczo powinna być ta przesyłka być wysłana do Krakowa względnie do Oświęcimia według lokalnej taryfy kolei państw., ztąd do Ołomuńca według takiej samej taryfy kolei północnej, a wreszcie z Ołomuńca do Pragi według lokalnej taryfy „towarzystwa kolei państwowej“, co pociągałoby za sobą przetrzymanie tej przesyłki w każdej z tych stacji przejściowych aż do wygotowania nowych dokumentów i rachunków kolejowych. Pominiawszy atoli tę trudność, to podobne odprawianie przesyłek od kolei do kolei uniemożliwiałoby nadawcom podobnych przesyłek obliczenie transportu za całą przestrzeń, oraz podrażałoby w wielu wypadkach te koszty. Tym niedogodnościom zapobiega odpowiednia taryfa zwiększona, która stosownie do przytoczonego przykładu podaje bezpośrednią stopę przewozową dla nadanej we Lwowie przesyłki zboża wprost do Pragi.

Dr. Zygmunt z Łustawic Taszycki.

C. d. n.

Bank melioracyjny.

Lwowska filia Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu utworzyła jeszcze w roku 1900 oddział melioracyjny, który w dwa lata później przeszedł na własność Banku melioracyjnego, stowarzyszenia zarejestrowanego z ograniczoną poręką z siedzibą we Lwowie. Leży przed nami sprawozdanie z czynności banku za czas od 1-go lipca 1902 do 31-go grudnia 1903; obejmuje ono zatem pierwsze półtora roku istnienia tej pożytecznej instytucji.

Z technicznej części sprawozdania dowiadujemy się, że bank wykonał w czasokresie objętym sprawozdaniem drenowanie w 42 miejscowościach na obszarze 3432 morgów, na obszar ten złożyło się 1.605.774 bieżących metrów wykonanych drenów, wykonano nadto 5245 bieżących metrów rowów odpływowych, wydobyto z większych rowów odpływowych 15394 m³ ziemi. Bank dostarczył do wykonanych robót w 35 miejscach 4.520.087 sztuk rur drenowych, właściciele obszarów meliorowanych dostarczyli w siedmiu miejscach rur własnego wyrobu.

Ogólny koszt prac wykonanych przez bank w okresie sprawozdaniem objętym wyniósł 422.353 kor. 19 hal., przeciętny koszt z morgi był w poszczególnych gospodarstwach bardzo różnym zależnie przede wszystkim od właściwości danego terenu i oddalenia cegielni. Sprawozdanie podaje przeciętny koszt z jednego morga dla 32 majątków, w których drenowanie było wyłącznie wykonane rurami sprowadzanymi, i to dla każdego majątku po dwie cyfry, jedną wyższą, uwzględniającą koszty nadzwyczajne, drugą niższą bez tych kosztów nadzwyczajnych — niestety sprawozdanie nigdzie bliżej nie określa, co należy rozumieć przez koszty nadzwyczajne, a określenie takie byłoby tem bardziej potrzebne, ponieważ pojęcie kosztów nadzwyczajnych jest z istoty swej nader nieuchwytnie i może być przedmiotem licznych wątpliwości.

W tych 32 majątkach przeciętny koszt drenowania z morgi wynosił od 108.40 do 271.75 koron, przyczem uwzględniono tak zwane koszty nadzwyczajne. W 25 wypadkach koszt drenowania jednej morgi nie przekraczał 150 koron, tylko w siedmiu wypadkach okazał się wyższym, jak 150 kor.

W osobnej rubryce sprawozdanie wykazuje przeciętny koszt samej robocizny na jednej mordze we wszystkich 42 majątkach, w których bank wykonywał drenowanie. Kwota 52'06 kor. przedstawia minimalną, a kwota 129'46 kor. maksymalną granicę przeciętnych kosztów samej robocizny z morgi, które tylko w ośmiu wypadkach były wyższe, jak 80 kor. natomiast we wszystkich 34 dalszych wypadkach nie osiągały tej kwoty. Przeciętny koszt jednego bieżącego metra drenu bez rur wyniósł 14'3 hal., nadmienić należy, że wysokie przeciętne koszty odnoszą się przeważnie do majątków, w których drenowano bardzo małe przestrzenie, natomiast koszty są stosunkowo niskie w majątkach, w których znacznie większe obszary poddano drenowaniu.

Bank przyjmuje gwarancję trzechletnią za prawidłowe i wzorowe wykonanie powierzonych mu robót.

Prócz drenowań wykonał bank zdjęcia terenu i plany na drenowania w 18 miejscach na łączny obszar 4224 morgów, w 4 zaś miejscach na meliorację łąk w obszarze 465 morgów — wygotowano zatem plany przyszłych melioracji na łączny obszar 4690 morgów, z czego jednak 2039 m. przypada majątek Dunajów w powiecie przemysłańskim. Cyfry te podajemy według wykazów tabelarycznych, w tekście są inne, widocznie mylne.

Stowarzyszenie liczy 59 członków z deklarowanymi udziałami na koron 34.600, z których wpłacono 29.960. Znaczną część udziałów — 20.000 koron, jeśli mnie pamięć nie myli — złożył Bank krajowy, który popiera akcję melioracyjną także przez udzielanie kredytu. Zamknięcie rachunków wykazuje czysty zysk za r. 1903 w kwocie 9702 koron 24 hal.; 10% czystego zysku przeznaczono do funduszu rezerwowego, do funduszu na poprawki 6.000 kor., a dywidendę oznaczono na 5%.

Spółceństwo nasze ciężko krzywdzi swoje własne dobro przez obojętność wobec tej instytucji. Obszar poddany melioracji jest śmiesznie mały, jak na kraj, który, nie mogąc wyżywić nadmiaru swej ludności, bezsilny jest wobec wychodźstwa żywiołów najteższych, a w którym setki tysięcy morgów wymagają niezbędnie melioracji wszelakiego rodzaju. Drugim jaskrawym objawem tej obojętności jest wysokość udziałów. Jak trzeba założyć pismo, rozkupić akcje Towarzystwa dla spożytkowania niewypróbowanego wynalazku Szczepanika, lub kopać naftę ze znacznym ryzykiem, pieniądze się zawsze znajdują, ale za biedni jesteśmy na kupno udziałów banku melioracyjnego, na zakładanie spółkowych mleczarni i tym podobnych przedsięwzięciach, które fachowo pokierowane przyniosą zyski może nie nadmiernie wysokie, ale pewne.

Korespondencje Redakcyi.

„Czy wobec wzrastającego popytu na konie krwi wschodniej za granicą nie byłoby rzeczą wskazaną, aby hodowcy w Galicyi zainteresowali się więcej chowem koni oryentalnych aniżeli angielskich?” *Antoni Wierzbicki z Łęk.*

(Odpowiedź w następnym numerze).

Sprawy bieżące.

Nagrody honorowe na wystawie ogrodniczej. Protektorka wystawy, która odbyć się ma od 2—9-go października b. r. w Krakowie Zofia z hr. Potockich hr. Tarnowska ofiarowała do dyspozycji komitetu wystawowego dwie nagrody honorowe.

Towarzystwo prawnej ochrony podatników ogłasza następującą odezwę: „Skargi na ucisk fiskalny w kraju naszym stały się prawie powszechne i coraz bardziej z nich widocznym, że luźno idące jednostki same obronić się nie są w stanie. Nie należy zapominać, że błędy w wymiarach podatków po-

szczególnym jednostkom oddziałują pośrednio i na całe społeczeństwo, częścią przez użycie przesadnych wymiarów, jako miary porównawczej dla wymierzania podatków innym osobom, częścią przez przeczucie podatków na innych i t. d.

Potrzeba zatem zespolenia się wszystkich podatników dla wspólnej obrony przeciw fiskalizmowi.

W tym celu grono ludzi dobrej woli postanowiło założyć Towarzystwo prawnej ochrony podatników.

Jako założyciele podpisali projekt statutu i uzyskali za twierdzenie tegoż przez Wysokie c. k. Namiestnictwo, Panowie: dr. Ernest Adam, ks. dr. Jan Ciemniowski, prof. Roman Dzieślewski, Herman Feldstein, dr. Zygmunt Gargas, Alfons br. Gostkowski, prof. dr. Feliks Gryziecki, dyr. Bronisław Koskowski, inż. Konrad Łoziński, dr. Szczepan Mikołajski, prof. dr. Stefan Pawlik, dr. Stanisław Rittel, dyr. Franciszek Rozwadowski, dyr. Jan Soleski, dr. Władysław Stesłowicz, dyr. Władysław Terenkoczy, Jerzy Dobczycki Turnau, dyr. dr. Alfred Zgórski.

Zgromadzenie Towarzystwa w sali ratuszowej we Lwowie dnia 5 marca 1904 obrało Zarząd z poleceniem wprowadzenia Towarzystwa w życie, a Zarząd ten założył biuro Towarzystwa i na drugiej sesji, 20 marca 1904 odbytej, uchwalił niniejszą odezwę do ogółu podatników.

Celem Towarzystwa jest udzielanie porady prawnej członkom swoim w sprawach podatkowych i interweniowanie u władz w celu poprawy obecnych stosunków podatkowych.

W tym celu założyło Towarzystwo biuro swoje przy ulicy Trzeciego Maja 1. 11, I p. (telefon nr. 676), które w godzinach urzędowych od 10-jej do 1-jej i od 3-jej do 6-jej udzielać będzie członkom Towarzystwa ustnie lub listownie porady prawnej w sprawach podatkowych.

W szczególności będzie biuro przy pomocy fachowych organów i specjalnych syndyków wypracowywało dla członków Towarzystwa wszelkie podania, przedstawienia i rekursy w sprawach podatkowych, będzie pilnowało ich załatwienia, a w razie potrzeby przygotowywało zażalenia do trybunału administracyjnego; biuro będzie układało fasye do podatków osobisto-dochodowego, rentowego, domowo-czynszowego, deklaracje do podatku zarobkowego, będzie wyrabiało podania o wolne lata od podatków domowych, o odpisy podatku gruntowego i innych z powodu klęsk elementarnych, o sprostowanie myłek w katastrze podatków gruntowego i domowego, o zwroty nadpłaconych lub nienależnie zapłaconych podatków, będzie interweniowało w razie nadużyć przy przeprowadzaniu egzekucji przez organa egzekucyjne i t. p., będzie zbierało informacje i interweniowało u władz podatkowych we wszystkich wogóle sprawach, dotyczących się jakichkolwiek należytości prawnych, taks. stempli i wszelkich podatków, tak bezpośrednich, jak i pośrednich, tak państwowych, jak i autonomicznych i to przy mniejszych sprawach bezpłatnie, a przy sprawach większych za minimalną jedynie na pokrycie kosztów biura obliczoną opłatą.

O taryfie opłat można się w biurze Towarzystwa poinformować.

Towarzystwo ma zamiar dalej wydawać popularne broszury dla pouczania podatników o ich prawach i obowiązkach w sprawach podatkowych.

Na podstawie materiałów przy pomocy biura zebranych, będzie Towarzystwo w możności przedstawiania władzom błędów głównych w praktyce podatkowej popełnianych i tem ją skłaniać do usuwania tych błędów w praktyce, do zmiany zbyt uciążliwych rozporządzeń, lub niedość jasnych przepisów ustawowych.

Jeżeli Towarzystwo znajdzie poparcie u całego społeczeństwa, jeżeli wielu bardzo wielu członków uzyska, wtedy będzie mogło niejedno złe usunąć z wielkim dla całego społeczeństwa pożytkiem.

Członkiem Towarzystwa może być każda osoba czei nieposzlakowanej przyjęta przez Zarząd Towarzystwa, a minimalna opłata roczna w kwocie 2 koron, (i jednorazowo 1 kor. tytułem wpisowego), umożliwia każdemu przystąpienie do Towarzystwa.

Wzywamy przeto wszystkich, w dobrze zrozumianym własnym interesie, tak do przystępowania do Towarzystwa, jak i do zachęcania do tego swych znajomych, gdyż Towarzystwo nasze dopiero w całej pełni odpowie swemu zadaniu, gdy będzie oparte na silnej podstawie, więc przedewszystkiem na wielkiej liczbie członków.

Zarząd towarzystwa zajął się żywo rewizją katastru podatku domowo-klasowego; akcyja ta dotyka bezpośrednio żywotnych interesów sfer rolniczych. Wobec niezgodności katastru z faktycznym stanem rzeczy zarówno co do liczby izb mieszkalnych jak i co do osób właścicieli domów odniósł się zarząd do Rad powiatowych o wskazanie kilku typowych gmin, w którychby można przeprowadzić staraniem towarzystwa porównanie między katastrem a faktycznym stanem rzeczy celem zwrócenia uwagi władz podatkowych na konieczność rewizji katastru.

Wybory do państwowej Rady Rolniczej. Komitet c. k. Gal. Tow. Gospodarskiego we Lwowie wybrał na ostatnim posiedzeniu delegatami do państwowej Rady Rolniczej swego prezesa Dra Włodzimierza Kozłowskiego, zastępcą Eks. Dawida Abrahamowicza, oraz ks. kanonika rit. gr. Mandyczewskiego Kornela, zastępcą bar. Juliana Brunickiego.

Nasze Towarzystwo delegowało I. wiceprezesa, p. Karola Czecha jako członka, a prof. Dra Juliana Nowaka jako zastępcę. W najbliższych dniach nastąpi zapewne nominacja członków ze strony c. k. Ministerstwa Rolnictwa, poczem ma nastąpić bezpośrednio — jeszcze w ciągu miesiąca kwietnia — ukonstytuowanie się Rady Rolniczej na przeciąg drugiej z rzędu, sześciolletniej kadencji. C. k. Ministerstwo handlu dokonało w tych dniach nominacji członków do państwowej Rady przemysłowej, tym sposobem Rada przemysłowa już jest w komplecie.

Ważny krok naprzód. Komitet c. k. Tow. Gospodarskiego we Lwowie ma zamiar „ulożyć księgę stad czystej krwi orientальной“ a w tym celu wzywa hodowców, którzy posiadają odpowiedni materiał w koniach, o nadsyłanie zgłoszeń wraz z dowodami do sekretaryatu sekcji chowu koni i to najdalej do 1 maja br. Oprócz tego sekcja zamierza prowadzić dalej księgę stad koni „półkrwi“ — prawdopodobnie wschodniej, w ogłoszeniu brak dokładnego określenia. Zgłoszenia do księgi stad półkrwi nadsyłać należy wraz z dowodami do 15 maja. Pp. Artur Zaremba-Cielecki, bar. Enis i Maryan Jędrzejowicz mają objeżdżać zgłoszony materiał, celem dokonania wpisu do ksiąg.

Uchwały powyższe sekcji chowu koni są bardzo na czasie; nie może podlegać wątpliwości, że należyte wywiązanie się z zadania, które wzięła na siebie sekcja chowu koni, znakomicie przyczyni się do podniesienia tej tak ważnej, a zaniedbanej gałęzi gospodarstwa rolnego.

Przy tej sposobności przypominamy, że istnieje chwalebny zamiar utworzenia osobnego związku hodowców koni orientalnych, którego projekt statutu wypracował p. Stefan Bojanowski, inspektor hodowli przy Komitecie c. k. Krak. Tow. Rolniczego.

Zakupno bydła nizinnego za granicą. C. k. Tow. Gospodarskie we Lwowie wysyła także i w tym roku, podobnie jak w dawniejszych latach, komisję do Oldenburga celem zakupu bydła rozplodowego nizinnego dla swych obór zarodowych; komisja podejmuje się także zakupna na rachunek osób prywatnych. Kto chce korzystać z tej sposobności winien nadesłać 600 (sześćset) koron zadatku najpóźniej do końca maja b. r. na każdą sztukę przez siebie zamówioną.

Uprawa buraków cukrowych. Jednym z pierwszych celów szerokiej akcyi na rzecz krajowego cukrownictwa, prowadzonej w kraju naszym, jest zapewnienie rolnictwu naszemu możliwości uprawiania buraków na jak najszerszą skalę, gdyż z tem łączy się znaczne podniesienie poziomu i rentowności gospodarstwa wiejskiego.

Naodwrot im więcej buraków będzie miało towarzystwo przeworskie do przerobienia na cukier, tem silniejszą będzie jego pozycja wobec zwalczającego nas cukrownictwa krajów zachodnich, tem większe bowiem ilości cukru będziemy mieli w arsenale do dyspozycji i tem łatwiej przyjdzie nam opasować wewnętrzny rynek zbytu.

Tak więc z jednej strony wzmocnienie cukrowni towarzystwa przeworskiego przyczyni się do poprawy bytu rolnictwa krajowego a z drugiej strony rolnictwo, pilnie i licznie uprawiając buraki, podeprze nasz przemysł cukrowniczy w jego obecnej walce o byt i rozwój.

Z uczuciem głębokiego zadowolenia przychodzi dziś skonstatować, że rolnicy zrozumieli ten ścisły związek powyższych czynników i dali temu wyraz czynem, gdyż plantacje zakontraktowane przez cukrownie towarzystwa przeworskiego na przyszłą kampanię, wykazują bardzo poważny przyrost w porównaniu z rokiem ubiegłym. Wiadomo nam również o wielu takich jeszcze rolnikach, którzy dotąd buraków nie plantowali ani nie zakontraktowali a mieliby ochotę je uprawiać dla cukrowni towarzystwa przeworskiego, mając do dyspozycji na ten cel pewne obszary gruntów, wskutek wymarznienia ozimin lub wskutek innych okoliczności wolne i znajdując silną podniechęć w fakcie, iż — jak niedawno stwierdziła ankieta w Towarzystwie gospodarskiem — położenie finansowe towarzystwa przeworskiego wskutek walki nietylko się nie pogorszyło lecz istotnie polepszyło i rokuje przyszłość o wiele piękniejszą od tej, o której można było marzyć za dawniejszych czasów spętania kartelowego z jednej, a wadliwej administracji Towarzystwa z drugiej strony.

Otóż jakkolwiek Towarzystwo dysponuje dziś już bardzo znaczną ilością zakontraktowanych buraków, wszyscy ci, którzyby jeszcze chcieli je uprawiać a może obawiają się, iż będzie zapóźno, niech się śmiało zgłaszają do cukrowni w Przeworsku lub w Żuczce, które poczytują sobie za obowiązek przyjmować każdą choćby największą ilość buraków z plantacji krajowych.

Do jakich dodatnich rezultatów nawet na naszym niezbyt wdzięcznym gruncie można dojść na polu przemysłowym przy wytrwałej pracy, rozumnej a oszczędnej administracji i przy poparciu całego społeczeństwa — mimo najgorszej konjunktury i wbrew wszelkim zakusom bogatych w miliony zachodnio-austryackich potęg kartelowych — stwierdza taki niemal dokument oficjalny, jak tegoroczne sprawozdanie Banku krajowego, w którym na stronie 4. czytamy, że „przyszłość towarzystwa przeworskiego wobec poparcia kraju i naturalnych a zdrowych podstaw jego bytu nie budzi żadnych obaw i że dlatego też Bank krajowy zajął się chętnie całą kredytową stroną tego przedsiębiorstwa“.

Pastwiska górskie Połoniny w Mikuliczynie wydzierżawił ponownie komitet c. k. Gal. Tow. Gospodarskiego celem bezpłatnego utrzymywania na nich przez lato jałówek ze swoich obór zarodowych, przyczem dostarcza pastuchów, sól, grys i siano; przyjmuje się tylko sztuki szczepione tuberkuliną i nie-reagujące.

Rozmaitości.

Wywóz świń z Niemiec. Statystyka niemieckiego handlu zagranicznego za rok 1903 wykazuje nader dziwny fakt wzrostu wywozu świń z Niemiec do Austro-Węgier i Szwajcaryi. W r. 1901 wywóz świń z Niemiec wynosił 1.986 sztuk, w roku następnym 2.022, a zatem nie wiele więcej, ale rok 1903 zaznaczył się nagłym wzrostem eksportu, który doszedł do 30.308 sztuk, z tych 30.308 sztuk 23.246 zostało wysłanych do Szwajcaryi, a 5.623 do Austro-Węgier, podczas gdy wywóz do Austro-Węgier wynosił w roku 1901 — 130, w 1902 — 496 sztuk.

Ale na tem nie koniec, także i osobno zapisywany wywóz prosiat niżej dziesięciu kilogramów wykazuje podobny rozwój. Prosiat tej kategorii wywozły Niemcy w r. 1902 — 643, z czego 424 było przeznaczonych dla Austro-Węgier, w następnym roku eksportowały 6.084 sztuk; wśród nich 5.669 poszło do Austro-Węgier, a więc prawie caławyżka wywozu świń znalazła zbyt w Austro-Węgrzech.

Statystyka handlu zagranicznego, ogłaszana przez austriackie c. k. Ministerstwo handlu podaje cyfry podobne z tą

tylko różnicą, że cyfry importu z Niemiec są jeszcze nieco wyższe.

Konkurenta z Zachodu nie spodziewano się na targu wewnętrznym — Koła rolnicze austro-węgierskie powinny baczną zwrócić uwagę na ten objaw. Niestety nie wiadomo, jaki materiał, użytkowy, czy hodowlany, importowano w roku 1903 z Niemiec do Austro-Węgier. Jest rzeczą jasną, że sąd nasz będzie w każdym z tych dwóch wypadków zupełnie odmien- nym. Zachodzi prawdopodobieństwo, że wobec spustoszeń, wy- wołanych pomorem, wzrósł w roku 1903 przywóz sztuk ho- dowlanych; w tym wypadku mielibyśmy do czynienia z objawem jednorazowym, wywołanym wyjątkowymi okolicznościami.

Czysta hodowla mikrobów przeciw szczurom. Godnem uwagi jest nowy środek wynaleziony przez Dra Roux profe- sora w instytucie Pasteura trujący szczury w polu przy po- mocy hodowli pewnych mikrobów na bulionie. Zrobione do- świadczenie w depart. Charente we Francji dało wynik nad- spodziewany. Na przestrzeni 1200 hektarów ziemia była przez szczury wprost rozkopana, a tysiączne drogi i dziury wska- zywały na siedlisko niezliczonej ilości tych zwierząt. Przy po- mocy bulionu trującego, 4200 kg. chleba, 9300 kg. owsa i 1190 flaszek trucizny zagubiono około 95% szczurów, co obliczono w ten sposób, że na polu o przestrzeni 1 hektara przeracho- wano wszystkie dziury; było ich 12484. Wszystkie starannie pozatykano, a po 2 dniach policzono świeżo utworzone dziury; było ich 1304. Wówczas posypano pole ponownie zatrutym owsem, dziury pozatykano i po 8 dniach na nowo je policzono. Było ich tylko 37. Oczywiście wynalazek to znakomity, jeżeli się okaże tylko nie zbyt drogi. *Ill. Landw. Z. 29.*

Falszowanie masła margaryną zmniejszyło się w wyso- kim stopniu od czasu wydania nowej ustawy margarynowej. Od roku jednakże fałszują często masło i smalec tłuszczem palmowym (z palmy kokosowej). Tłuszcz ten nadaje się bar- dzo do tego celu, bo robi masło w zimie więcej miękkim, nie zawiera wody i skutkiem tego do takiej mieszaniny mo- żna jej jeszcze dodawać dość dużo, wreszcie dlatego, że nie ma dotąd metody pozwalającej na łatwe i pewne odkrycie zafalszowania. Dla zapobieżenia temu fałszowaniu ogłosiły izby rolnicze rozmaitych państw niemieckich konkursu nastę- pujące: 1) nagroda 3000 m. za wynalezienie sposobu oznacze- nia tłuszczu palmowego w masle. 2) Nagroda 1000 m. za oznaczenie takiegoż tłuszczu w smalec wieprzowym. 3) Na- groda 2000 m. za wynalezienie metody oznaczenia smalec wieprzowego w masle. Metody oznaczenia tego tłuszczu po- winny być takie, aby w większych, odpowiednio do tego celu urządzonych laboratoriach chemicznych mogły być wykonane w jednym dniu, nie z większym kosztem, jak 6 m. za jedno oznaczenie i zmożliwością dokładnego stwierdzenia już 15% domieszki. Zgłoszenia należy wносить najpóźniej do 1 lutego 1905 r. do Związku berlińskich kupców masła, Berlin Ale- xanderstrasse 64. (*Oest. Molk. Zeit.*)

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

Zboża.

Jęczmień pastewny. Wiedeń 5/IV 11.00—11.60 K. Lwów 1/IV 10.00—10.50 K. za 100 kg.

Jęczmień na krupy. Kraków 29/III 12.80—13.00 K. Wiedeń 1/IV 11.60—12.30 K. za 100 kg.

Kukurydza. Kraków 29/III 13.70—14.00 K. Wiedeń 1/IV stara 00.00—00.00 K., nowa 11.20—11.60 K. Lwów 1/IV 11.80—12.50 K. Peszt 0/1 00.00—00.00 K. Tarnów 31/III 14.50—15.00 K. za 100 kg.

Hreczka. Kraków 29/III 14.40—15.40 K. Tarnów 31/III 16.00—17.00 K. Lwów 1/IV 00.00—00.00 K. za 100 kg.

Strączkowe, przemysłowe, okopowe i nasiona.

Groch. Kraków 29/III 14.50—24.00 K. Wiedeń 1/IV 13.50—24.00 K. Lwów 1/IV 11.50—22.00 K. Tarnów 31/III 16.00—24.00 K. za 100 kg.

Fasola. Kraków 29/III 19.50—26.00 K. Wiedeń 1/IV drobna 19.00—21.00 K., długa i płaska 21.00—24.00 K., pstra 14.00—16.00 K. Tarnów 31/III 18.00—22.00 K. za 100 kg.

Wyka. Kraków 29/III 11.50—12.00 K. Lwów 1/IV 10.30—11.50 K.

Chmiel. Wiedeń 5/IV zatecki miejski 380—400 K., zatecki okoliczny 380—400 K., anschauer czerwony 300—315 K., zielony 240—260 K. za 50 kg. Lwów 1/IV 220—250 K. za 56 kg.

Rzepak. Kraków 29/III 18.20—20.05 K. Lwów 1/IV 19.00—19.50 K. Wiedeń 1/IV 22.80—23.20 K. Praga 0/1 00.00—00.00 K. Peszt 1/IV 20.50—21.40 K. Tarnów 31/III 18.50—19.00 K. za 100 kg.

Kartofle. Kraków 29/III 4.80—5.60 K. za 1 Hl. Wiedeń 1/IV 5.50—10.00 K. Tarnów 31/III 5.00—5.60 K. Lwów 0/1 00.00—00.00 K.

Koniczyna czerwona. Kraków 29/III 100.00—136.00 K. Lwów 1/IV 130.00—150.00 K. Podwołocz. galic. 18/III 000.00—000.00 K. Podwołocz. ros. 18/III 000.00—132.00 K. bez cła. Wiedeń 1/IV styryj. 145.00—150.00 K., średnia jakość 115.00—120.00 K., gruboziarnista czysta 105.00—115.00 K. za 100 kg.

Koniczyna biała. Kraków 29/III 100.00—150.00 K. Lwów 1/IV 130.00—160.00 K. Wiedeń 5/IV 175.00—210.00 K. za 100 kg.

Buraki. Wiedeń 1/IV żółte, okrągłe 60.00—64.00 K. Mamuthy dłu- gie czerwone 52.00—56.00 K., faszowate żółte i czerwone 48.00—52.00 K. za 100 kg.

	Kwiecień	Pszennica	Zyto	Jęczmień	Owies
Kraków	29	17.60—18.20	13.60—14.00	12.80—13.50	13.30—14.10
Lwów	1	14.80—17.40	12.80—13.40	10.00—12.00	10.80—11.50
Tarnów	1	16.50—17.50	13.00—14.00	12.50—14.00	12.50—14.00
Podwołoczyska .	1	15.80—16.80	11.80—12.30	9.40—11.00	9.20—9.80
„ ros. bez cła . .	1	13.60—14.50	9.60—10.00	00.00—00.00	0.00—0.00
Wiedeń	5	17.30—17.90	13.20—14.00	13.20—16.20	11.10—11.50
Peszt	29	16.40—16.42	13.00—13.04	00.00—00.00	10.82—10.84
Ceny w koronach za 100 kg.					
Berlin	29	17.40—18.15	12.90—14.30	11.00—13.80	12.00—15.20
Wrocław	29	15.80—18.50	12.00—14.00	12.00—14.50	12.00—13.60
Poznań	5	16.20—18.60	12.60—13.90	12.40—14.00	12.00—13.80
Ceny w markach za 100 kg.					
Warszawa	29	6.20—6.40	4.30—4.50	3.80—4.30	3.00—3.50
Ceny w rublach za korzec.					

Zwierzęta i produkty zwierzęce.

Woły. Wiedeń 5/IV galicyjskie prima 76.00—80.00 K., secunda 68.00—75.00 K., tertia 58.00—68.00 K. za 100 kg. żywej wagi. Spęd z Galicji 261 sztuk.

Nierogaczna. Wiedeń 2/IV prima 90.00—100.00 K., tłuste 110.00—114.00 K. za 100 kg. żywej wagi.

Miejska centralna targowica na bydło w Krakowie 8/IV. Na dzisiej- szy targ spędzono bydła rogatego 157 sztuk, 36 cieląt, owiec i kóz, 104 nierogaczny. Płacono za woły 70—74 K., za bydło zaś nieopasowe po 66—70 K. za 100 kg. żywej wagi. Za cielęta płacono 30—42 K. za sztukę, a za owce od 00—00 K. za sztukę. Za nierogaczne płacono po 110—124 K. za 100 kg. rzeźnej wagi (bitych sztuk). Wszystko sprzedano.

Masło. Wiedeń 5/IV deserowe 2.50—2.60 K., wiejskie 2.20—2.30 K., zwykle targowe 1.80—2.10 K. Kraków 5/IV targowe 2.20—2.60 K. za 1 kg. Hamburg 31/III stołowe I klasy 208.00—224.00 M., II klasy 200.00—206.00 M., III klasy 190.00—208.00 Marek za 100 kg. Berlin 31/III dworskie i spółko- we, prima 214.00—224.00 M., secunda 206.00—218.00 M., tertia 198.00—210.00 Marek za 100 kg.

Jaja. Wiedeń 5/IV prima 39—41 sztuk, secunda 41—42 sztuk, kon- serwowanych w wapnie 00—00 sztuk za 2 K. Kraków 5/IV 3.40—3.60 K. Berlin 31/III 2.85—3.00 M. za kope.

Spirytus.

Wiedeń 1/IV surowy 75% 45.40—45.80 K., rafinowany 90% bez opłaty 137.50—137.80 K.

Lwów 28/III gotowy paritas Tarnopol 41.00—41.50 K.

Kraków 29/III okowita z opłatą na 75% Trał. 150 K., spirytus z opłatą na 95% Trał. 190 K. za Hektolitr.

Pasza.

Siano. Kraków 29/III 6.00—7.20 K. Tarnów 31/III 5.00—5.60 K. Wie- deń 1/IV 4.20—5.60 K. za 100 kg.

Koniczyna. Kraków 29/III 8.00—8.40 K. Wiedeń 1/IV 5.40—8.60 K. za 100 kg.

Słoma. Kraków 29/III 4.00—4.40 K. Tarnów 31/III 3.40—3.60 K. Wiedeń 1/IV 3.20—4.00 za 100 kg.

Redaktor odpowiedzialny: Dr. Adam Krzyżanowski.

KONKURS.

Komitet c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego ma do umieszczenia na subwencyjnej stacyi gniadego 157 cm mierzącego, czystej krwi wschodniej ogiera „Aga“ ur. 28 kwietnia 1897 r. w Gumniskach, po sławickim „Kleberze“ z „Murady“ po „Muradim“ z „Iskry“ po „Kediwie“.

Warunki otrzymania tego ogiera są następujące:

1. Hodowca, któremu Komitet przydzieli ogiera winien być członkiem Towarzystwa rolniczego.
2. Hodowca taki winien ogiera obejrzeć na miejscu w stajni J. O. ks. Sanguszków w Gumniskach pod Tarnowem i wnieść tylko w takim wypadku podanie, jeżeli uzna ogiera za zupełnie odpowiedniego na stacyę u niego założyć się mającą.
3. Hodowca, któremu Komitet przydzieli ogiera „Aga“ winien wnieść do kasy Komitetu tytułem 25% zwrotu ceny kupna kwotę 250 K i na swój koszt sprowadzić ogiera z Gumnisk do siebie.
4. Przez przeciąg czterech lat ogier „Aga“ pozostaje własnością funduszu subwencyjnego c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego.
5. Hodowca winien jest ogierem „Aga“ stanowić rocznie 30 klaczy obcych i w tym celu winien się postarać o licencję dla ogiera w mowie będącego.
6. Po czterech latach i po wypełnieniu warunków zawrzeć się mającej „umowy“ ogier „Aga“ przechodzi na wyłączną własność hodowcy.

Podania należy wnieść najpóźniej do 30 kwietnia 1904 r. i to po obejrzeniu ogiera na miejscu.

Kraków, dnia 5 kwietnia 1904 r.

Z Komitetu c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego.

NASIONA LEŚNE

Drzewa owocowe, ozdobne, leśne, do kultur leśnych, ogrodów, sadów, do wysadzania dróg i alei, róże i t. d. są do nabycia w szkółkach leśno-ogrodowych Tadeusza hr. Łubieńskiego, w Zassowie pod Czarną.

Cennik na żądanie odwrotnie.

Zarząd dóbr Bierzanów: poczta i stacya Bierzanów poleca do siewu jęczmień Hanna z oryginalnego wysiewu 100 kilo loco stacya Bierzanów 16 K 50 h. Worki po cenach własnych

Zarząd dóbr Grodkowice poczta Brzezine

sprzedaje ziemniaki do sadzenia:

Gracya i Korezak	po 7 koron za 100 kilo.
Profesor Wohltman	„ 8 „ „ „ „
Tur Pac Rajtan i Świtez	„ 10 „ „ „ „

Zarazem pszenicę jarą „Noe“ do siewu po 24 koron za 100 kilo; za worek dolicza się 50 hal. za sztukę; ceny rozumieją się loco Podłęże, lub Klaj.

»Ziemniaki« Zarząd dóbr Dr. Mikołaja H. Reya w Przyborowiu poczta Grabiny ma na sprzedaż nowsze odmiany ziemniaków do sadzenia: „Edward“, „Silesia“, „Prof. Wohltmann“, „Perkun“, „Bohun“, „Mohort“, „Halka“, „Gawronek“, „Świtez“, „Rejtan“, „Iuwel“, i „Kaiserkrone“ po 6 koron za 100 kg. bez worka loco stacya Czarna.

A. W. KANISS

WURZEN, Saksonia.

»SPECYALNOŚĆ«
Aparaty do badania mleka na zawartość tłuszczu.

Cenniki na żądanie bezpłatnie.

KANISSA

„Neurapid i Spiral“

Aparaty do oznaczania tłuszczu w mleku uznane zostały jako najlepsze do badania mleka metodą Dr. Gerbera.

PORKIN
znakomity środek do tuczenia świń.

PECUSIN
znakomity dodatek do paszy w celu tuczenia wszystkich zwierząt domowych:

koni, byków, wołów, krów, cieląt, owiec, świń, kóz, osłów, psów i drobiu.
1 paczka (1½ kg.) 1 kor., 4 paczki na próbę franco 4 kor

Fabryka środków do tuczenia zwierząt
Wiedeń IX, Bleichergasse Nr. 6.

Składy: Rzeszów J. A. Grünfeld; Kraków Fr. Sobolka i Ska., Arnold Reifner; Oświęcim Józef Moser; Podgórze L. W. S. Zarski.

Do sprzedania tanio klacz gniada 9 lat, 157 cm. dobra na matkę, chodzi dobrze w zaprzęgu i pod siodłem. Znakomite nogi i chody. Dwór — Niewiarów, op. Niegowić.

Centralne
ogrzewanie i wentylacje
wszelkich systemów,
wodociągi i kanalizacje

klozety, łazienki, łaźnie,
mechan. pralnie i suszarnie

oświetlenie gazowe

projektuje i wykonuje

Inż. Leonard Nitsch i Sp.

Biurowie techniczne i Zakład instalacyjny

w Krakowie, Kolejowa 18.

Telefon Nr. 381.

Kosztorysy bezpłatnie. — Najlepsze referencje.

Mączka żużlowa Thomasa

jest najtańszym nawozem fosforowym pod wszelkie jare zboża jak: żyto, pszenica, jęczmień, owies, hreczka, kukurudza; pod rośliny okopowe jak: buraki cukrowe, buraki pastewne, kartofle i t. p.; pod rośliny pastewne jak: konieczyna, seradela, gorczyca i t. p.; pod rośliny motylkowe jak: wyka, groch, soczewica, i t. p. tudzież pod ogrodowiznę.

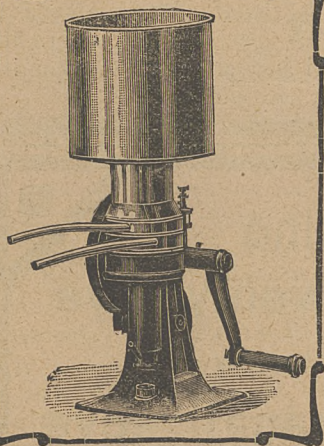
Każdy worek jest plombowany i znaczonej zawartością i znakiem ochronnym.

Baczność!! przed żużlami mało wartościowymi i fałszowanymi.

Należy się przekonać przez analizę (przy kupnie całego wagonu bezpłatnie) o zawartości skutecznego kwasu fosforowego. — Wyjaśnienia i ceny fabryczne podaje bezpłatnie

JÓZEF KARRACH, Lwów, Jagiellońska 22.

ALFA LAVAL SEPARATOR

Niedościgniony

około 400.000 w użyciu

i przeszło 600

pierwszemi nagrodami wyróżniony.

Od najmniejszego Modelu „Viola“ Separator o działalności 75 litrów na godzinę.

Do Kraf Separator A II, który oddziela w godzinie 2000 litrów mleka.

Wszystkie jednakowej dobroci.

Akcyjne Towarzystwo
„Alfa Separator“, Wiedeń XVI.

Praga. Ganglbauergasse 29. Graz.

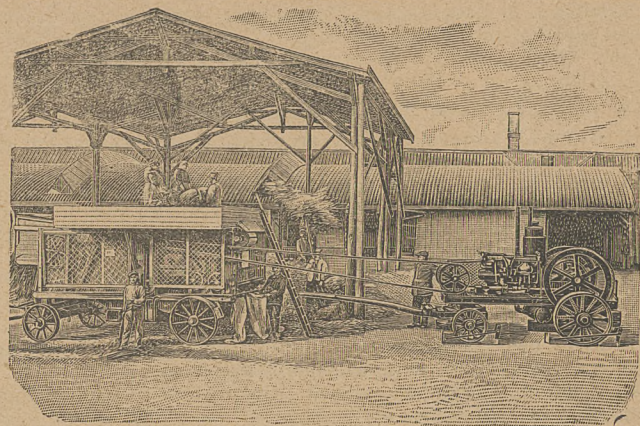
Pierwszorz. fabryka maszyn i przyborów mleczarskich.

Jeneralne zastępstwo dla Galicji i Bukowiny

S. A. BUBERA Synowie, we Lwowie.

Nowość 1903!!! — „ALFA VIOLA SEPARATOR“.

Zastępców poszukuje się wszędzie. — Katalogi, Broszury, Alfa-Mitteilungen i wszystkie wskazówki dotyczące gospodarstwa mlecznego, za darmo.

Najtańszy motor dla każdego rolnika.

LANGEN & WOLF

WIEDEŃ X, LAXENBURGERSTRASSE 53.

Dostarczają sławne oryginalne „Otto“ Petrolin Locomobile.

**WSZELKIE
NASIONA**
kukurydzą

kartofle, żużle thomasa, nadfosforany, kainit, sól po-

--- tasową 40% ---

MASZYNY ROLNICZE, oliwę do

- maszyn i t. p. -

Węgiel kamienny z Jaworzna i Królestwa oraz górno-szląski poleca:

Towarzystwo

Rolnicze

w Wieliczce

bezpośrednie zastępstwo kilkunastu fabryk.

»ZIEMNIAKI«

Zarząd dóbr Graboszyce, o. p. i stacya kolei Zator, ma na sprzedaż kilka wagonów ziemniaków stołowych, znakomitych najnowszych w odmianach H. Dołkowskiego „Gastold“ i „Perkun“ po 8 kor. za 1 q.